

The first is the development and regulation of the civil service, which is a key institution in terms of the possibilities of politicisation. We show that the framework regulating the civil service in the Czech Republic has evolved over a very long period and has undergone many significant changes. Frequent changes in the rules of the game do not contribute to institutional stability and represent a significant obstacle to the strong institutionalisation of professional civil service.

A related factor is the attitudes and preferences of political parties, especially those that have a real chance of governing. Insufficient agreement on the rules of the “bureaucratic game” partly stems from the differing ideological orientations of the main political parties (ODS, ANO and, in the past, ČSSD), but it is also a consequence of historical circumstances under which political parties emerged and mobilised their voter base. We show that differences between older and newer political parties also play a role.

The Czech Republic shares with other countries in Central and Eastern Europe the historical legacy of a former communist regime, which displayed two main characteristics in relation to the civil service: the absence of specialised civil service laws (and a reliance on ordinary labour laws) and the absence of central structures with the authority to coordinate the civil service. Over time, and to a large extent due to external pressure (European Union), the first part of the communist legacy is now a matter of the past. However, the second has not been eliminated and remains one of the obstacles to the development of a professional civil service. Weaknesses are also evident in other aspects of good governance, such as the relatively weak ability of central government administration to develop highly specialised and evidence-based conceptual solutions.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Aktualne.cz. (2014). Koalice couvla, generální ředitelství státní služby nebude. *Aktuálně.cz*. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/koalice-couvla-generalni-reditelstvi-statni-sluzby-nebude/r~2df926b21da211e48a740025900fea04/>
- Askim, J., Karlsen, R. & Kolltveit, K. (2022). Populists in Government: Normal or Exceptional? *Government and Opposition*, 57(4), 728–748.
- Bach, T. & Veit, S. (2018). The Determinants of Promotion to High Public Office in Germany: Partisan Loyalty, Political Craft, or Managerial Competencies? *Journal of Public Administration Research and Theory*, 28(2), 254–269.
- Bártová, E. (2010). VV proti utajeným firmám? Jejich náměstci v nich působí. *Aktuálně.cz*. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vv-proti-utajenym-firmam-jejich-namestci-v-nich-pusobi/r~i:article:673703/>
- Bauer, W. M. & Ege, J. (2013). Commission Civil Servants and Politics: De-Politicised Bureaucrats in an Increasingly Political Organisation. In Neuhold, Ch., Vanhoonacker, S. & Verhey, L. *Civil Servants and Politics. A Delicate Balance* (pp. 173–205). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Cejudo, M. G. (2015). Public Administration in Latin America: Adaptation to a New Democratic Reality. In Massey, A. & Johnston, K. *The International Handbook of Public Administration and Governance* (pp. 247–270). Cheltenham: Edward Elgar.

- Constitutional Court. (2015). The Constitutional Court's ruling. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezy/Pl_US_21_14_vcetne_disentu.pdf
- Cooper, A. Ch. (2018b). Bureaucratic Identity and the Resistance of Politicization. *Administration & Society*, 50(1), 30–52.
- European commission. (2013). *Recommendation for a Council Recommendation on the Czech Republic's 2013 national reform programme and delivering a Council opinion on the Czech Republic's convergence programme for 2012–2016*. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52013DC0353>
- ČT24. (2022). Sněmovna přehlasovala Zemanovo veto, novelu služebního zákona opozice kritizuje. ČT24. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/snemovna-prehlasovala-zemanovo-veto-novelu-sluzebniho-zakona-opozice-kritizuje-12998>
- ČTK. (2014). Rekonstrukce státu nepodpořila služební zákon. *Denik.cz*. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/rekonstrukce-statu-nepodporila-sluzebni-zakon-20140910.html
- Dahlström, C. & Holmgren, M. (2017). The Political Dynamics of Bureaucratic Turnover. *British Journal of Political Science*, 49(3), 823–836.
- Dahlstrom, C. & Niklasson, B. (2013). The politics of politicization in Sweden. *Public Administration*, 91(4), 891–907.
- Dekret č. 105/1945 Sb. Dekret presidenta republiky o očistných komisích pro přezkoumání činnosti veřejných zaměstnanců. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1945-105>
- Delpu, M. P. (2015). La prosopographie, une ressource pour l'histoire sociale. [Prosopography, a Resource for Social History]. *Hypothèses*, 18(1), 263–274.
- Di Mascio, F. (2014). Exploring the link between patronage and party institutionalization: An historical-institutional analysis of the Italian transition. *Democratization*, 21(4), 678–698.
- Evans, P. & Rauch, E. J. (1999). Bureaucracy and Growth: A Cross-National Analysis of the Effects of “Weberian” State Structures on Economic Growth. *American Sociological Review*, 64(5), 748–765.
- Ebinger, F. (2022). Germany: Still a politicized, but meritocratic bureaucracy? In Andreas L. & Fritz S. *Handbook on the Politics of Public Administration* (pp. 303–312). Cheltenham: Edward Elgar.

- Ennsner-Jedenastik, L. (2014). Political control and managerial survival in state-owned -enterprises. *Governance*, 27, 135–161.
- Ennsner-Jedenastik, L. (2016). The politicization of regulatory agencies: Between partisan influence and formal independence. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 26, 507–518.
- Ng, Yee- Fui. (2018). *The Rise of Political Advisors in the Westminster System*. Routledge.
- Gajduschek, G. & Staronova, K. (2023). Politicization beyond the Merit-system Façade. The Intricate Relationship between Formal and Informal Institutions of the Senior Civil Service Systems in Central and Eastern Europe. *International Journal of Public Administration*, 46(9), 647–658.
- Goetz, K. K. & Wollmann, H. (2001) Governmentalizing central executives in post-communist Europe: a four-country comparison. *Journal of European Public Policy*, 8(6), 864–887.
- Gwiazda, Anna. 2008. Party Patronage in Poland. The Democratic Left Alliance and Law and Justice Compared. *East European Politics and Societies*, 22(4), 802–827.
- Grzymała-Busse, A. 2003. Political Competition and the Politicization of the State in East Central Europe. *Comparative Political Studies*, 36(10), 1123–1147.
- Guedes-Neto, V. J. & Peters B. G. (2021). Working, Shirking, and Sabotage in Times of Democratic Backsliding: An Experimental Study in Brazil. In Michael W. B., Peters B. G., Pierre J., Yesilkagit K. & Becker S. *Democratic Backsliding and Public Administration: How Populists in Government Transform State Bureaucracies* (pp. 221–245). Cambridge: Cambridge University Press.
- Hloušek, V. & Kopeček L. (2017) Entrepreneurial Parties: A Basic Conceptual Framework. *Czech Journal of Political Science*, 2, 83–91.
- Hammarén, M. (2020). Populism and Politicization of the Bureaucracy: A Quantitative Analysis of the Effect of Populist Rule Using Data from Europe and Latin America. *QOG Working Paper Series 2020: 7*. Gothenburg, Sweden: Quality of Government Institute, University of Gothenburg.
- Hartman, P. (2014, Srpen5). Souboj o generální ředitelství státní služby. *Český rozhlas plus*. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/pe-tr-hartman-souboj-o-generalni-reditelstvi-statni-sluzby-6552516>

- Peters, G. B. & Jon, P. (2019). Populism and Public Administration: Confronting the Administrative State. *Administration & Society*, 51(10), 1521–1545.
- HN.cz. (2014). Služební zákon prošel prvním čtením. Poslanci splnili Zemanovu podmínku pro jmenování vlády. *Hn.cz*. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-61598080-sluzebni-zakon-prvni-cteni>
- Hood, Ch. & Lodge, M. (2006). *The Politics of Public Service Bargains: Reward, Competency, Loyalty – and Blame*. Oxford: Oxford University Press.
- Hundehege, A. & Hustedt, T. (2022). On a Wild Goose Chase? The (Core) Executive in Germany. In Klittveir, K. & Shaw, R. *Core Executives in a Comparative Perspective: Governing in Complex Times* (pp. 165–187). Houndmills: Palgrave.
- Hustedt, T. & Houlberg, H. S. (2014). Ensuring political responsiveness: politicization mechanisms in ministerial bureaucracies. *International Review of Administrative Sciences*, 80(4), 746–765.
- iRozhlas. (2015). Služební zákon platí, potvrdil Ústavní soud. Z normy vypustil jen jednu větu. *iRozhlas*. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/sluzebni-zakon-plati-potvrdil-ustavni-soud-z-normy-vypustil-jen-jednu-vetu_201507091317_mvydrova
- Kellough, J. E. (2023). The Fragility of Merit: Erosion of the Foundation of Public Service Under Trump. *Review of Public Personnel Administration*, 1–26.
- Klíma, M. (2020). *Informal Politics in Post-Communist Europe: Political Parties, Clientelism and State Capture*. London and New York: Routledge.
- Kmenta, J. (2017). *Boss Babiš*. Nymburk: JMK – Jaroslav Kmenta.
- Kmenta, J. & Dolejší, V. (2011, Duben 7). Bárta šel do politiky kvůli zakázkám, vyplývá z jeho tajného plánu. *iDnes.cz*. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/barta-byznys-politika-veci-verejne.A110407_194147_domaci_cem
- Kopecký, P. & Mair, P. (2012). Conclusion: Party patronage in contemporary Europe. In Kopecký, P., Mair, P. & Spirova M. *Party patronage and party government in European democracies* (pp. 357–374). Oxford: Oxford University Press.
- Kopeček, L., Hloušek V., Chytilík, R. & Svačinová, P. (2018). *Já platím, já rozhoduji! Političtí podnikatelé a jejich strany*. Brno: ve

- spolupráci s Masarykovou univerzitou vydalo nakladatelství B&P Publishing, 2018.
- Kopecký, P., Mair, P. & Spirova, M. (2012). *Party Patronage and Party Government in European Democracies*. Oxford: Oxford University Press.
- Kopecký, P., Meyer-Sahling, J. H., Panizza, F., Scherlis, G., Schuster, Ch. & Spirova, M. (2016). Party patronage in contemporary democracies: Results from an expert survey in 22 countries from five regions. *European Journal of Political Research*, 55(2), 416–431.
- Kopecký, P. & Cherlis, S. G. (2008). Party Patronage in Contemporary Europe. *European Review*, 16(3), 355–371.
- Kopecký, P. & Spirova, M. (2011). 'Jobs for the Boys'? Patterns of Party Patronage in Post-Communist Europe. *West European Politics*, 34(5), 897–921.
- Kopecký, P. & Mair, P. (2012). Conclusion: Party Patronage in Contemporary Europe. In Kopecký, P., Mair, P. & Spirova M. *Party Patronage and Party Government in European Democracies* (pp. 357–374). Oxford: Oxford University Press.
- Kopecký, J. (2014). Služební zákon chtějí ODS a TOP 09 blokovat do voleb. Smést ho nesvedly. *iDnes.cz*. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sluzebni-zakon-je-opozice-ochotna-blokovat-i-4-roky-nesmetla-ho.A140716_141819_domaci_kop
- Kotchegura, A. (2008). *Civil service reform in post-communist countries: the case of the Russian Federation and the Czech Republic*. Leiden: Leiden University Press.
- Krajňák, S., Staroňová, K. & Pickering, H. (2020). Ministerial Advisers in Slovakia: Profiles and Career Paths, 2010–2020. *Journal of Public Administration and Policy*, 13(2), 116–140.
- Lewi, E. D. (2011). Presidential appointments and personnel. *Annual Review of Political Science*, 14, 47–66.
- Lidovky.cz. (2014). Ústup koalice: generální ředitelství státní služby nebude. *Lidovky.cz*. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/ustup-koalice-generalni-reditelstvi-statni-sluzby-nebude.A140806_214925_ln_domov_ele
- Mazur, S., Mozdzeń, M. & Oramus, M. (2018). The Instrumental and Ideological Politicisation of Senior Positions in Poland's Civil

- Service and its Selected Consequences. *Journal of Public Administration and Policy*, 11, 63–89.
- Meyer-Sahling, J. H. (2008). The changing colours of the post-communist state: The politicisation of the senior civil service in Hungary. *European Journal of Political Research*, 47(1), 1–33.
- Meyer-Sahling, J. H. & Veen, T. (2012). Governing the post-communist state: government alternation and senior civil service politicisation in Central and Eastern Europe. *East European Politics*, 28(1), 4–22.
- Meyer-Sahling, J. H. (2009). The Sustainability of Civil Service Reform in Central and Eastern Europe Five Years after Accession. *SIGMA Papers*, No. 44. Paris: OECD Publications. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/5kml60pvjmbq-en>
- Ministerstvo vnitra ČR, sekce pro státní službu (2019). KPMG: 2019 Zpráva z ex post hodnocení dopadů regulace (RIA) k zákonu č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: https://texty.hlidacstatu.cz/wp-content/uploads/2021/04/Zprava_z_ex-post_hodnoceni_dopadu_regulace_RIA.pdf
- Ministerstvo vnitra České republiky (2022). *Novela zákona o státní službě*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/novela-zakona-o-statni-sluzbe-411771.aspx#>
- Neuhold, Ch., Vanhoonacker, S. & Verhey, L. (2013). *Civil Servants and Politics: A Delicate Balance*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- OECD (2023). *The Principles of Public Administration*, OECD, Paris. Dostupné z: <https://www.sigmaweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2023.pdf>
- Panizza, F., Peters, B. G. & Larraburu, C. R. (2021). Patronage and Public Administration. In *Oxford Research Encyclopedias*. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.1392>
- Peters, B. G. & Pierre, J. (2004). *Politicization of the Civil Service in Comparative Perspective*. London: Routledge.
- Polášek, M., Perottino, M. & Novotný, V. (2014). Expertiza v politických stranách: téma a jeho teoretické uchopení. *Politologická revue*, 20(1), 147–166.
- Pichtr, J. (2015). *Zákon o státní službě. Komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, a. s.
- Radiožurnál. (2014). Projde-li zákon o státní službě, může se Andrej Babiš stát ministrem i bez lustračního osvědčení, varuje TOP 09.

- Radiožurnál. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/projde-li-zakon-o-statni-sluzbe-muze-se-andrej-babis-stat-ministrem-i-bez-6304208>
- Rybář, M. & Podmaník, M. (2020). The Politics of Appointment of Top Civil Servants: Career Backgrounds and Civil Service Politicization in the Czech Republic. *Journal of Public Administration and Policy*, 13(2), 75–92.
- Scherpereel, J. A. (2009). *Governing the Czech Republic and Slovakia: Between State Socialism and the European Union*. Boulder, CO: First Forum Press.
- Staroňová, K. & Rybář, M. (2021). Personal or Party Roots of Civil Service Patronage? *Administration & Society*, 53(5), 651–679.
- Staroňová, K. & Rybář, M. (2023a). Comparing ministerial advisers across politicization settings: Still hiding in the shadows? *Governance*, 37(1), 201–219.
- Staroňová, K. & Rybář, M. (2023b). Ministerial advisers in central and eastern Europe: transmission belts or something else? In Shaw, R. *Handbook on Ministerial and Political Advisers* (pp. 208–220). Cheltenham: Edward Elgar.
- Staroňová, K. & Rybář, M. (2023c, Září.) Bureaucratic Responsiveness in Slovakia and Czechia: Political staff, patronage bureaucracy and ministerial advisers at work. *Paper presented at the ECPR General Conference in Prague*.
- Špaček, D. (2018). Public Administration Reform in Czechia after 2000 – Ambitious Strategies and Modest Results? *Journal of Public Administration and Policy*, 11(1), 155–182.
- Tabery, E. (2017). *Opuštěná společnost: česká cesta od Masaryka po Babiše*. Praha: Paseka.
- Tolar, E. (2007). Ministryně kultury Helena Třeštíková rezignovala. *iDnes.cz*. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ministryne-kultury-helena-trestikova-rezignovala.A070124_164106_domaci_mad
- Van Dorp, E. J. (2023). The Practice and Politics of Secretary General Appointments. *American Review of Public Administration*, 53(5–6), 182–194.
- Veit, S. & Vedder, S. (2023). Measuring civil service politicization with career data: Backstage and frontstage political experience of top civil servants in the German ministerial administration.

Public Administration, 1–18. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/padm.12967>

- Verheijen, Tony J. G. & Rabrenovic, A. (2015). Civil Service Development in Central and Eastern Europe and the CIS: A Perfect Storm? In van der Meer, F., Raadschelders, J. C. N. & Toonen, T. A. J. *Comparing Civil Service Systems in the 21st Century* (pp. 15–37). Palgrave Macmillan.
- Yesilkagit, K., Bauer, M., Peters, B. G. & Pierre, J. (2023). *The Guardian State: Strengthening the Public Service against Democratic Backsliding*. Dostupné z: <https://doi.org/10.31219/osf.io/nkqa8>
- Zákon č. 15/1914 Sb. Zákon o služebním poměru státních úředníků a státních sluhů. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/vyhledavani-asp/?Id=735&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>
- Zákon č. 66/1950 Sb. Zákon o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-66>
- Zákon č. 451/1991 Sb. Zákon, kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-451>
- Zákon č. 218/2002 Sb. Zákon o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon). Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-218>
- Zákon č. 234/2014 Sb. Zákon o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon). Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-234>
- Zankina, E. (2017). Backdoor politics: politicisation through restructuring in the Bulgarian civil service. *East European Politics*, 33(2), 291–308.

MEDAILONKY AUTORŮ

Otto Eibl – politolog, odborně se zabývá oblastmi, které mají co do činění s politickou komunikací a politickým marketingem. Pozornost přitom věnuje jak politickým aktérům, kteří se snaží ovlivnit veřejné mínění, tak voličům a jejich chování. Nedílnou součástí jeho práce je dlouhodobý zájem o programatiku stran a politická témata, s nimiž strany přicházejí a jež se snaží protlačit do veřejného prostoru. V současné době zastává pozici vedoucího Katedry politologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity a je výzkumným pracovníkem Mezinárodního politologického ústavu FSS MU.

Michal Pink – politolog, zabývá se především volební tematikou a profesním zázemím politických elit. Od roku 2016 se ve spolupráci s kolegy snaží zmapovat volební specifika městského prostředí. Současně v předchozích letech popsal profily českých ministrů a personální proměnlivost v komunálním prostředí na úrovni několika okresních měst. Své poznatky předává jak studujícím na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, tak kolegům na konferencích a na stránkách